

Dokument nr. 8:32

(2006-2007)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Martin Engeset, Kari Lise Holmberg, Bent Høie og Jan Tore Sanner

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Martin Engeset, Kari Lise Holmberg, Bent Høie og Jan Tore Sanner om tiltak for å sikre nødvendig arbeidsinnvandring og dermed bedre tilgangen på arbeidskraft

Til Stortinget

BAKGRUNN

Det er for tiden sterk vekst i norsk økonomi. Grunnlaget ble lagt i forrige periode ved at regjeringen Bondevik II førte en næringsvennlig og ansvarlig økonomisk politikk med satsing på forskning og vekstfremmende skattelettelser. Det er positivt at arbeidsledigheten fortsetter å gå ned, og at lønnsomheten i næringslivet er god. Hovedutfordringen fremover er økende mangel på arbeidskraft i store deler av Bedrifts-Norge og deler av offentlig sektor. Norges Bank spår en arbeidsledighet helt ned i 2 prosent og en lønnsvekst på 5 prosent i 2007. Mangelen på arbeidskraft kan etter hvert bremse veksten i økonomien.

Kampen om arbeidskraften vil øke. Bedriftene vil konkurrere seg imellom, men det vil også bli økt konkurranse mellom privat og offentlig sektor. Konkurranse om arbeidskraften vil føre til økt lønnsvekst, som igjen vil kunne gi økende rente og kronekurs. Norske bedrifter vil da få dårligere konkurransevilkår enn andre land og Norge vil få mindre inntekter til velferd. Et høyt lønnsnivå vil ramme kommuneøkonomien og de offentlige velferdstjenestene hardt. Det vil bli vanskeligere for sykehjemmene, barnehagene, skolene og sykehusene å få tak i kompetansen de trenger for å gi gode tjenester til gamle og unge. For å sikre god vekst i økonomien, og for å dempe presset på renten, er det nødvendig å øke tilbudet av kompetent arbeidskraft.

For å øke tilbudet av arbeidskraft i Norge er det nødvendig med en rekke tiltak. Vi må få flere fra trygd til arbeid, - det er i dag godt over 700 000 i arbeidsfør alder som står utenfor arbeidsmarkedet. Det må bli mer lønnsomt å arbeide, for eksempel ved å senke skatten på lavere og alminnelige inntekter, og ved å fjerne avkortingen i pensjon for personer mellom 67 og 70 år. Det er nødvendig å få ny fart på moderniseringen av offentlig sektor slik at det blant annet kan frigjøres mer arbeidskraft til tjenester innen helse- og omsorgssektoren. Vi er også avhengige av å tiltrekke oss kompetanse fra andre land.

I dette forslaget vil vi konsentrere oss om tiltak som kan sikre nødvendig arbeidsinnvandring.

I 2006 bidro arbeidstakere fra andre land med helt nødvendig arbeidskraft i bl.a. bygge- og verftsnaeringene og innen flere servicebransjer. Uten denne ekstra tilgjengelige arbeidskraften ville veksten i norsk økonomi ha bremsset opp. De fleste av de som jobber i disse næringene kommer fra EU-landene.

Forslagsstillerne foreslår å oppheve overgangsreglene som gjelder for arbeidstakere fra de nye EU-landene, inkludert for arbeidstakere fra de siste EU-nykommerne Bulgaria og Romania. I tillegg er det behov for flere tiltak som mer målrettet vil tiltrekke spesiell kompetanse til Norge, som næringslivet og spesielt helsesektoren trenger fremover.

Det er ingen selvfølge at den kompetente arbeidskraften søker seg til Norge. Vi betaler relativt lave lønninger for akademikere, spesialister og forskere. Det er viktig å markedsføre Norge for utenlandsk arbeidskraft. Forslagsstillerne mener det bør vurderes å benytte både skatteincentiver og andre virkemidler for å øke innvandring av kvalifisert arbeidskraft ikke bare fra EU-land, men også fra resten av verden. I dag er det slik at Norge taper denne konkurransen i forhold til land som Canada og Storbritannia, til tross for at Norge årlig kåres til verdens beste land å bo i.

I Norge har vi en spesialistkvote for å kunne rekruttere kompetanse fra ikke-EU-land. Denne kvoten er på 5 000 personer. Det er et tankekors at en frem til oktober 2006 kun har rekruttert 1 542 spesialister. Norge er i ferd med å tape den internasjonale konkurransen om kvalifisert arbeidskraft. Dette er urovekkende, særlig i en tid hvor behovet for arbeidskraft i Norge er stort.

En viktig forutsetning for rekruttering av arbeidskraft i utlandet er at arbeidstakerne mestrer språket. Forslagsstillerne vil foreslå at det settes i gang flere norskkurs i utlandet. Etter vår vurdering er dette en enkel endring som vil gjøre rekruttering av arbeidskraft lettere.

Forslagsstillerne vil innføre en mulighet for utenlandske studenter til å kunne arbeide i Norge rett etter avsluttede studier. For at denne arbeidskraften skal være relevant for bedriftene, bør mulig arbeidsperiode være opptil fem år. En slik kompetanse og erfaring vil også være verdifull for hjemlandet etter endt periode.

Forslagsstillerne mener at bedrifter bør kunne forhåndsgodkjennes slik at faglærte/spesialister kan påbegynne arbeidet sitt der, mens Utlendingsdirektoratet (UDI) saksbehandler søknaden. Det bør innføres et hurtigsporsystem for forhåndsgodkjente bedrifter.

I dagens forskrift er det regulert hvem som kvalifiseres som spesialist for å falle innenfor ordningen. Forslagsstillerne mener at det i større grad bør overlates til arbeidsgiverne/bedriften selv å bedømme hvorvidt en arbeidstaker har den rette kompetansen. Det vil fjerne byråkrati og frigjøre ressurser til behandling av mer kompliserte saker.

Forslagsstillerne vil fremheve at saksbehandlingstiden og byråkratiet som møter mennesker som vil jobbe i Norge og bedriftene som trenger arbeidskraft utenfra, er uholdbart. Fra bedrifter meldes det om saksbehandlingstider på opptil 4-5 måneder for arbeidstakere fra ikke-EU-land. Dette er en klar ulempe for norske bedrifter som er avhengige av utenlandsk kompetanse.

Arbeidstillatelse som faglært/spesialist kan gis i opptil tre år, men ikke lenger enn arbeidsforholdets varighet. Fornyelse er en svært byråkratisk prosess, som tar mye tid og gir lange perioder med uavklart situasjon og stress for dem det gjelder. Forslagsstillerne mener at denne kontrollvirksomheten må kunne forenkles. Spesielt for de bedriftene som forhåndsgodkjennes.

Forslagsstillerne vil vise til at mange av dem som får jobb i Norge, vil ønske å ha familien med seg. Saksbehandlingstiden for familiesaker er lang. Bedrifter som rekrutterer fra utlandet melder at dette gir økte vanskeligheter ved rekruttering. Å være borte fra familien i flere år i strekk er belastende for dem det gjelder.

Stadig flere norske bedrifter benytter seg av og har behov for utenlandsk arbeidskraft. Dette gjelder bedrifter som er lokalisert her i Norge, men også i norske bedrifters virksomheter i utlandet. Behovet er ofte stort for at ansatte skal reise mellom Norge og landet hvor arbeidstakeren kommer fra, eller det landet virksomheten er lokalisert i. Reisevirksomheten kan være begrunnet i opplæring, oppdrag og møter. Gjeldende visumregler gjør dette vanskelig. Forslagsstillerne ønsker at det lages visum med lang varighet, som gir rett til ubegrenset inn- og utreise fra Norge for denne gruppen. Dette må skje innen rammen for våre Schengen-forpliktelser. Slike regler vil skape en bedre fleksibilitet for norske bedrifter som er avhengige av spesialister og arbeidstakere fra utenfor EU/EØS området.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmer forslagsstillerne følgende

for s l a g :

Stortinget ber Regjeringen om å:

1. Snarest mulig fjerne overgangsreglene i forhold til arbeidstakere fra EØS-land.
2. Snarest mulig utforme en strategi for å informere utenlands (både innenfor EØS-området og utenfor) om muligheter for arbeid i Norge, herunder muligheten for norskkurs i utlandet og bruk av "jobbavis" eller lignende for å spre informasjon.
3. Utrede en modell med forhåndsgodkjenning av bedrifter og et hurtigsporsystem.
4. Endre reglene for arbeidstillatelse som faglært/spesialist, slik at kravene til kompetanse i større grad bestemmes av arbeidsgiverne.
5. Forenkle prosedyrene for forlengelse/fornyelse av arbeidstillatelser.
6. Vurdere forenkling/ending av regelverket for arbeidsinnvandrere fra ikke-EU-land som ønsker å ha ektefelle/barn med til Norge.
7. Vurdere skatteincentiver for kompetent utenlandsk arbeidskraft med sikte på å gjøre Norge mer attraktivt for høykompetent arbeidskraft.
8. Åpne for naboland-visum for russiske statsborgere.
9. Styrke Arbeidstilsynet for å sikre en god oppfølging av handlingsplanen mot sosial dumping.
10. Styrke samordningen mellom UDI, politiet, ute-stasjonene og likningsmyndighetene for å gjøre saksbehandlingen mer brukervennlig, og sikre en respons- og behandlingsgaranti.

11. Utrede muligheten for visum med lang varighet for arbeidstakere ansatt i bedrifter som er lokalisert både i Norge og i utlandet. Visumet må gi rett til ubegrenset inn- og utreise fra Norge. Dette må skje innenfor rammen av våre Schengen-forpliktelser.

16. januar 2007

